

Ferenc pápa és a szegénység

Úgy tűnik, a „Ferenc pápa Rajongói Klub”-nak csökken a tagsága. Legalábbis a Gallup közvéleménykutató ezt állítja. Tudható volt, hogy népszerűsége nem fog sokáig tartani. Ez a szegénységkérdéssel foglalkozás az emberek idegeire megy. Ugyanis a legtöbb ember, aki hallgatja Ferenc szavát, gazdag.

A szegényeknél nincs áram. A szegényeknek nincsenek menő mobiljaik és komputereik. Nincs televíziójuk vagy rádiójuk. A szegényeknek nincsenek könyveik és újságjaik.

Azt mondod: A mi háztömbünkben is élnek szegények, és van nekik mobiljuk, számítógépük, TV-jük, rádiójuk, könyveik és újságjaik.

Tévedsz! A mélyszegénységben élők nem a te környékeden élnek. Nem a te háztömbödben. Ők kalyibákban, kunyhókban, sőt barlangokban laknak. Elhagyott épületek fészereiben húzzák meg magukat. Ha módjuk van rá, potyáznak a szemétdombokon, hogy megszerezzék a szükséges dolgokat: ruhát, bútort, néha élelmet. Halásznak, vadásznak vagy megtermelik az élelmet. Azt használják fel, ami elérhető számukra a környezetükben. Az erdőben van fa, kő és föld. A városokban a gazdagok (vagy legalábbis a gazdagabbak) szemete: műanyagtörmelék, amellyel a modern kor a fát és a követ helyettesíti.

Tehát amikor a pápa a szegényekről beszél, az őt hallgató emberek többségének fogalma sincs arról, hogy miről van szó. Az őt hallgató emberek többsége – viszonylag – gazdag. Itt vannak az adatok: a világ népességének fele kevesebb, mint 2,5 dollárból él naponta. Ez legalább három milliárd embert jelent. Hát lehet, hogy a világ legszegényebb részein – Brazília favelláiban, az afrikai dzsungel falvaiban, India nagyvárosainak szélén, Malajzia és a Fülöp-szigetek tengerpartjain – el lehet boldogulni ennyiből, az ottani gazdaság szintjén. De gondold végig, hogy mire elég, és mire nem napi 2,5 dollár!

Az emberek – az úgynevezett – fejlett országokban egy csomó olyan dologhoz hozzáférnek, amelyekről az igazi szegények nem is álmodnak. Vannak

szupermarketek, áruházak, csemegeüzletek. Vannak repülő, vonatok, buszok és autók. Vannak kórházak, klinikák és gyógyszertárak. Vannak egyetemek, főiskolák, folyamatos tanulási lehetőségek. Van tiszta víz, tiszta föld és tiszta levegő.

Legtöbben, akik ezt a cikket olvassuk – magamat is beleértve – el sem tudjuk képzelni az életet ezek nélkül. Néha-néha valamelyik hiányzik. De többnyire elérhető közel-ségben vannak.

Hát akkor mi van a szegényekkel? Megkeseredetteknek kellene lenniük, de a semmit sem birtokló emberek, akiknek az élete tényleg csak egymástól függ, gyakran boldognak tűnnek még nyomorukban is. Vajon miért?

Azt gondolom, Ferencnek megvan a válasza. Ő végül is jezsuita pap. A jezsuiták a Szent Ignác-i lelkigyakorlaton életükben legalább kétszer teljes 30 napot imádkoznak: először a noviciátusba való belépéskor, másodsor az úgynevezett „harmadkorszakban”, amikor életük közepe felé közelednek.

E lelkigyakorlatok célja, hogy felszabadítsa az egyént, hogy teljesen Isten gondviselésére bizza magát. Ez annak megértését jelenti, hogy minden ajándék, amink van, és hálásan kell használnunk mindent, amit birtokolunk a magunk és mások javára.

Ez Ferenc misztériuma, amit a világ – benne jó néhány jobboldali gondolkodásával is – nem képes megérteni. Jezsuitaként ünnepélyes esküjét követve, ő valóban nem birtokol semmit. Mint pápa, próbál biztatni mindannyiunkat arra, hogy megértsük a „semmi birtoklását”.

Ferenc azt tanítja: aggodalmaink abból adódnak, hogy szükségét érezzük annak, hogy vagyunk, pénzünket, sőt még az időjárt is mi befolyásoljuk. Természetesen felelősen vigyáznunk kell arra, amink van: otthonunkra, munkánkra, megtakarításainkra. De nem kellene ennyire kötni magunkat a tulajdonhoz, ahhoz, hogy mindent ellenőrzésünk alatt tartunk, mert így életünk lassan visszarendeződik a dickensi zsugoriságba. A dolgokat ugyanúgy nem tudjuk hatalmunk alatt tartani, mint az időjárt.

Ferenc azt mondja az egyéneknek és a népeknek: „Könnyíts a csomagaidon!” Nincs szükséged olyan sok mindenre. Nincs mindenre szükséged, amit birtokolsz. Oszd szét, és szét is kell osztanod, mert valójában nem tudsz, és nem is tudhatsz „birtokolni” semmit. Ha meghalsz, meghalsz.

Vajon az emberek most azért tartanak Ferencről, mert elítéli a kapitalizmust? És rájönnek arra, hogy – csakúgy, mint korábban más pápák – kritizálja a kapitalizmus mértéktelenségét és gonoszságát, de magát a rendszert nem? Talán azért fordulnak el tőle az emberek, mert – amint egy konzervatív szakértő írta – belefáradtak a „leszidásba”, s rájöttek, hogy Ferenc – mint régebben Szent Ignác – arra mutat rá, hogy minden ajándék?

Senki sem mondja, hogy könnyű így élni. Nem könnyű. De talán nem is olyan nehéz.

Phyllis Zagano

Ford.: Kőszeginé Melinda

A szerző a Hempsteadi Hofstra (New York állam) egyetemének kutatója.

Forrás: National Catholic Reporter, 2015. július 29.